

SATAVUOTIAS HYVINKÄÄN TAHKO

Historiaa ja muistikuvia seuran taipaleelta

Noin 107 vuotta sitten alkoi Hyvinkään asemanseudulla urheilutoiminta ottaa ensi askeleitaan. Tuolloin Hausjärven ja Nurmijärven kunnanraja halkoi taajamaa, jonka kasvu oli jo alkanut toimintansa vakiinnuttaneen villatehtaan ansiosta. Historiankirjojen mukaan erilaista urheilua harjoitettiin tuolloin suojelukunnan, raittiusseuran ja vapaapalokunnan toimesta. 1915 kuitenkin ratkaiseva askel Tahkon perustamiseen ehdotettiin, kun suunnittelutyötä asiassa teki kolmikko Jalmari Aunio - Toivo Suonio - Akseli Vuoristo. Joidenkin tahojen toimesta ehdotettiin alajaoston perustamista Hyvinkään Suomalaisen seuran yhteyteen. Työryhmän jäsen Akseli Vuoristo ajoi kuitenkin seuran perustamista vahvasti. Hän uskoi vuoronvarmasti siihen, että kyllä itsenäisen urheiluseuran tarve on olemassa ja että elinmahdollisuudet kyetään Hyvinkäällä jo omin voimin turvaamaan.

Kevään korvalla sitten olikin kokous Aseman koululla seuran perustamiseksi, josta pöytäkirja kertoo seuraavaa:

Pöytäkirja tehty 26 pv. toukok. 1915 Aseman kansakoululla pidetyssä kokouksessa. Kokouksen oli kokoon kutsunut joukko urheilijoita ja toimi siellä puheenjohtajan A. Vuoristo ja pöytäkirjurina allekirjoittanut. Keskusteltiin seuraavista asioista:

1. Päätettiin perustaa itsenäinen Voimistelu- ja Urheiluaseura paikkakunnalle.
2. Valittiin ja hyväksyttiin väliaikainen toimikunta asiaa eteenpäin ajamaan. Toimikuntaan tulivat seuraavat henkilöt: A. Nieminen, K. Heinilä, J. Aunio, A. Nurmi ja A. Vuoristo.
3. Toimikunnan tehtäväksi annettiin tiedustella harjoituksia varten sopivaa urheilukenttää lähiseuduilta ja mistä saataisiin urheiluvälineet.
4. Päätettiin aloittaa väliaikaiset harjoitukset Hyvinkään VPK:n kalustohuoneella Hyv. VPK:n puheenjohtajan luvalla. Harjoituspäiviksi määrättiin maanantai, keskiviikko ja perjantai k:lo 7 illalla.
5. Toimitettiin jäsenten koemerkintä mainittuun V.- ja U. seuraan, jolloin ilmoitautui 22 osanottajaa.

Hyvinkäällä 26 p:nä toukokuuta 1915

V. Vainio

Kokouksen pöytäkirjuri

Tärkeä jatkokokous pidettiin seuran perustamiseksi lokakuussa VPK:n kalustovajassa. Silloin hyväksyttiin seuran nimeksi Tahko. Nimenvallintaan vaikutti varmasti Lauri Pihkalan persoona. Hän oli tuttu jo Hyvinkäälläkin, kun oli vierailut urheilukonsulenttina opettamassa mm. seiväshyppyä Raittiustalon pihalla. Vaikka miesvaltaisesti tuon ajan henkeen seura perustettiin, niin myös naiset tulivat seuran jäseniksi heti alusta alkaen. Tästä osoituksena on heidän menestyksensä heti seuraavana vuonna 1916. SVUL:n Uudenmaan ja Hämeen piirin yleisurheilukilpailuissa naisten piirinmestaruuden 4 x 100 metrin viestissä voitti Tahko joukkueella: Kaisu Ojala – Aune Mylläri – Alma Vainio - Kaarina Koskivirta-Dahlgren. SM-hiihdoissa Helsingissä puolestaan naisten viidellä kilometrillä Tyyne Palojoki saavutti Tahkolle pronssimitalin. Tahkon satavuotistaival oli alkanut ja tietenkin yleisseurojen tapaan suomalaisille niin vahvoilla lajeilla kuin hiihto ja yleisurheilu. Sadan vuoden aikana on Tahkon lajiohjelmassa kuitenkin ollut kaikkiaan liki 25 jaostoksi pääsystä eri lajia. Jonkinlaisessa ikäjärjestyksessään lajit ovat olleet: yleisurheilu, hiihto, voimistelu, paini, pikaluistelu, pesäpallo, pyöräily, mäenlasku, yhdistetty, nyrkkeily, jalkapallo, jääpallo, suunnistus,

pujottelu, koripallo, ampumahiihto, lentopallo, taitoluistelu, sulkapallo, käsipallo, uinti, curling ja squash. Joukkueurheilut eli lähinnä palloilut ovatkin olleet Tahkon historiassa todella vahvasti esillä. 1980 luvulla Tahkolla olikin mestaruussarjatasolla niin kori- sekä pesäpallossa niin miesten kuin naisten joukkueet. Käsipalloa pelattiin ykkössarjassa ja lentopalloa kakkos- ja kolmossarjassa. Tahkon palloilun valtakauden jälkeen vasta viime aikoina ovat nämä lajit alkaneet osoittaa valtakunnallisesti elpymisen merkkejä Hyvinkäällä. Squashille Tahko rakensi oma hallin ja Tahko oli sitten myös yksi niistä kolmesta seurasta, jotka perustivat Suomen Curlingliiton.

Yleisurheilu on eittämättä Tahkon aiemmin harjoittamista perinteisistä ja pitkäaikaisista lajeista menestyksekkäin. Nykyinen Hyvinkään Urheilupuisto ja sen yleisurheilukenttä sai alkunsa, kun Hämeenkadun koulun 10-vuotisjuhlassa 1916 juhlapuhujana ollut kansakoulutarkastaja otti esiin urheilukentän rakentamisen tarpeellisuuden koulun läheisyyteen. Juhlan jälkeen senaattorin rouva Minette Donner tuli Tahkon johtomiesten puheille ilmoittaen, että hän luovuttaa heille maa-alueen, jos hankkeesta tulee totta? Maa-alue on kokonainen kortteli ja kentän rakentaminen sitten pantiin alulle 1918 Hyvinkään Urheilukenttä Oy:n toimesta. Urheilukentän valmistuttua alkoi myös Tahkon menestys valtakunnallisesti. Ensimmäinen Tahkon suomen mestari oli 1923 Ilmari Nikander hyppäämällä seiväshypyssä tuloksen 350. Seiväshyppy oli jatkossakin Tahkossa vahva laji ja 1928 seuralle Suomen mestaruuden voitti Väinö Salo tuloksella 381. Turman veljekset olivat puolestaan 10-ottelussa vahvoja, kun 1929 Aki oli hopealla ja 1933 Olavi voitti mestaruuden. 1945 Arne Mattila puolestaan voitti 10-ottelun Suomen Mestaruuden 1945. Ennen sotien alkua 1938 aloitti Tahkossa loistavan juoksu-uransa ”Pikku-Matti” Järvinen, joka myöhemmin edusti myös Suomea seitsemässä yleisurheilumaatottelussa. Vuosikymmenien aikana Tahko kasvatti tukun hyviä pikajuoksijoita, joista mainittakoon vaikka 1964 Suomen ennätyksen 10,5 100 metrillä juossut Seppo Jussila ja 1979 200 metrin Suomen mestari Jukka Sulalampi. Tahko tunnettiin myös hyvänä kansallisten ja kansainvälisten yleisurheilukilpailujen järjestäjänä ja esimerkiksi 1967 Tahko järjesti Urheilupuistossa Yleisurheilun Maailmankisat. Kuutta vuotta myöhemmin 1973 sitten yhdessä Hyvinkään Pontevan kanssa Tahko järjesti Kalevin Kisat Hyvinkäällä. Tahkon yleisurheilun kahdeksaankymmeneen vuoteen mahtuu todella paljon toimintaa ja myös menestystä, jota ei aivan pian paikkakunnalla enää saada ehkä aikaankaan.

Hiihto ja talviurheilulajit olivat tietenkin Tahkon ohjelmassa heti seuran perustamisesta alkaen ja kuten jo edellä todettiin, niin ensimmäisen hiihdon pronssisen Suomen Mestaruusmitalin hankki Tahkolla heti 1916 Tyyne Palojoki. Ensimmäiset SM-hiihdot Tahko järjesti Hyvinkäällä 1936 ja toiset sitten 1955. Ensimmäissä SM-kisoissa 1936 Tahkon Oiva Valonen voitti yhdistetyn kilpailun ja oli mäenlaskussa kolmas. Tahko hallitsi pitkään piirin maakuntaviestejä ja Tahkon miehet saivat 1956 miesten SM-viestissä pronssia. Oman Hiihtomajansa Tahko rakensi Hyvinkään Sahanmäkeen vuonna 1958. 1960-luvulla Tahko järjesti Sveitsissä todella mittavia hiihtourheilutapahtumia Hyvinkään Hiihtojen nimellä. Saadakseen järjestettäväkseen SM-hiihdot paikkakunnalle tarvittiin myös hyppymäki. Hyppymäen rakentamisen suunnittelu talkootyönä käynnistettiin Tahkossa 1926. Mäen rakentaminen Hyvinkään Sveitsiin aloitettiin 1934, mutta rakentamisen aikana Hyvinkään Kauppalanvaltuusto teki päätöksen, että mäen rakentamisen kustantaa kauppa 50000 markan määrärahalta. Mäenlaskuun panostettiin ja vuonna 1966 Tahko hankki mäki junioreilleen esimerkiksi 100 paria mäkisuksia käyttöön. Sveitsin puumäki olikin pystyssä aina vuoteen 2012 jolloin se räjäytettiin pois. 1950-luvulla Helga Ristolainen toi pujottelun Tahkoon. Itse hän sijoittui lajissaan 1954 hopealle ja vuosina 1956 - 1957 puolestaan Marjatta Puisto saavutti molempina vuosina lajissa pronssia. Miesten puolella Heikki Hakala voitti 1959 Suomen mestaruuden. Vuonna 1960 Tahkon otti Suomen ensimmäisenä siviiliseurana ampumahiihdon ohjelmaansa. Sittemmin

1964 Tahko järjesti Usmin pelloilla ja korpimaisemissa ensimmäisen ampumahiihtomaaottelun, jossa osanottajina olivat: DDR, Ruotsi ja Suomi.

Entisaikaan urheilun rahoitus oli hiukan eri mallilla kuin nykyään. Rahaa tarvittiin oman toiminnan ylläpitoon ja sitä hankittiin erilaisin keinoin. Tanssit, muut huvitilaisuudet ja talkoot olivat Tahkolla seuratoiminnassa yleisiä ja yhtenä perustana oli tietenkin seuran omasta lajitoiminnastaan saamat yleisötulot. Sotien jälkeen myös tanssien järjestäminen oli varsin suosittua Suomessa. Tahko sai jälleen Ahdenkallion kartanolta lahjoituksena tontin jolle tontille sitten rakennettiin talkoilla 1949 Tapainlinnan tanssipaviljonki eli Pavi. Noin viidentoista vuoden ajan lava tuottikin seuralle, kunnes sitten uudet suurlavat sen syrjäyttivät. Talvisaikaan tansseja järjestettiin Hyvinkään Seurantalolla ja siellä viimeinen tilaisuus oli Purkuilmat, kun talon omistava suojeluskunta möi tontin ja jossa illassa esiintyivät mm. Tauno Palo ja Heikki Savolainen. 1952 Tahko alkoi järjestää yhdessä Hyvinkään Virkamiespiirin kanssa kesäisin Kruununhäitä. Kymmen kertaa häitä järjestettiin eri paikkakunnilla ja 1960 ne myös televisioitiin. 1963 olin puolestaan vuorossa kymmenellä paikkakunnalla toteutettu maauimalatapahtuma. Ohjelmaa oli suorittamassa Tapio Rautavaara kitaroineen, Suomen ensimmäinen rautalankabändi The Saints ja Suomen parhaat pellehyppääjät Simo Salmisen johdolla. 1965 Hyvinkään lentokentällä ollut Juhannusjuhla kokosi 17000 henkeä paikalle ja tiettävästi puolet lipuitta. Huimapäisesti neuvoteltiin jopa Beatlesien tuontia Suomeen. Ideoista ei ollut puutetta ja esimerkkinä voidaan todeta, että Tahko järjesti myös 1970 VR:n Rautasaunalla hyvin tuottoisan Hirvenhiihdon Suomen Mestaruuskilpailun. 1970-luvulla Tahkossa sitten siirryttiin linjaorganisaatioon. Jokainen jaosto veloitettiin toimimaan itsenäisesti, hankkimaan omat varansa ja toimimaan vuosikokouksessa hyväksytyin toimintasuunnitelman mukaan. Vuonna 1974 perustettiin Tahkon Tuki ry, joka sääntöjensä mukaan tuli tukemaan Hyvinkään Tahko ry:n tekemää liikuntakasvatus ja nuorisotyötä. 1980-luvulla Tahkon Tuki ennen pankkikriisin ”hullua aikaa” alkoi harjoittaa omaa liiketoimintaansa. Rakennettiin Squash-halli, ostettiin niin omat toimistotilat ja sen yhteyteen myös tilat bingotoiminnalle ja kioskille. Jonkin verran omistukseen hankittiin myös liiketiloja edelleen vuokrattavaksi. Kun sitten pankkikriisin jälkeinen lama iski Suomeen, niin liiketoiminnallekin tuli loppu. Squash-halli laitettiin myyntiin ja ostaja ns. puhalsi tilat kaupassa myyjältä, jota kautta Tuki ry sitten ajautui konkurssiin. Näiltä pankkikriisin aiheuttamilta seuraamuksiltaan lajikato seurasta onkin ollut ymmärrettävää ja vain pesäpallo on enää jaksanut olla pitämässä kunniakasta seuran toimintaa yllä Hyvinkäällä.

Pesäpallo alkoi Tahkossa nousta 1950-luvulla

Pesäpalloa seurassa alettiin harrastaa 1920-luvulla ja Pesäpalloliiton jäsenseuraksi Tahko liittyi jo 1930 osallistuen 1931 ensimmäistä kertaa liiton alaiseen sarjatoimintaan B-sarjassa Uudenmaan keskilohtossa. Sotien jälkeen lajin innostus kauppalassa virisi verkkaisesti. Pesäpallojaostokin perustettiin ja sitä johti Aimo Vuorinen. Yksi hyvin tärkeä vaihe koettiin, kun pesäpallomies Risto Haapakoski Ypäjältä tuli opettajaksi Hyvinkäälle kesän lopulla 1954. Hyvinkään Itä-Länsi perinne alkoi 1955 ja nuorten kaupunkisarja lähti käyntiin Unto Aarniolan, Toivo Soljamon ja Risto Haapakosken toimesta 1956. Vuosikymmenen lopulla aloitettiin myös naisten pesäpallotoimintaa Tahkossa Ritva Vilhun johdolla.

1960 miehet nousivat Suomensarjaan ja joukkueessa pelasivat myöhemmin merkittävätkin urheilumaailman vaikuttajat Paavo Komi ja Mauri Oksanen. 1961 naiset olivat jo SM-sarjan karsinnoissa ja nousu sitten tulikin 1962. Ranskalainen visiitti koettiin 1963, mutta uusi nousu heti

ja sitten SM-sarjassa jatkovuodet alkaen. Tahkolla onkin vuoden 1965 jälkeen ollut Pesäpalloliiton naisten tai miesten SM-sarjassa tai siis nykyisessä Superpesiksessä yhtäjaksoisesti 50 vuotta. Tuona vuonna pelattiin myös naisten ensimmäinen valtakunnallinen Itä-Länsi Hyvinkäällä. Nuorten sarjoissa oli paljon joukkueita 1966. Kärpät ja Ilvekset kolkuttelivat SM-mitaleita. 1969 pelattiin jälleen naisten Itä-Länsi Hyvinkäällä. 1972 tuli odotettu miesten nousu SM-sarjaan. 1973 pelattiin sitten myös miesten valtakunnallinen Itä-Länsi Hyvinkäällä ja Tahkon miehille tuli putoaminen pääsarjasta. Uusi nousu miehille tuli kuitenkin heti 1974 ja Tapio Juntusen johdolla Tahko saavutti SM-pronssia, joka seuraavana vuonna kirkastui hopeaksi. Naisten Itä-Länsiä järjestettiin edelleen peräkkäisinä vuosina 1974-1975.

1975 alkoi myös Aulis Paskin, pelinjohtajan ja seuran toiminnanjohtajan aika Tahkossa. Liiton Suurleiri pidettiin 1977 Hyvinkäällä ja tällöin tuli myös ensimmäinen nuorten SM-mitali seuralle, pronssi tenaville Jarmo Pölläsen johdolla. Tuo joukkue sitten jo vilisikin tulevia mestaruussarjapelaajia Esa Honkalehdon johdolla. Ensimmäiset miesten pronssit saavutettiin 1978 ja perään ajoittui historiallinen kultakausi Paskin joukoille 1979-1981. Naiset saavuttivat pronssia 1978 ja samana vuonna alkoi pyöriä Aarre Peltosen ja Mauri Oksasen aloitteesta kaupunginosapainotteinen Pesisliiga, ensi kolmella poikien ikäluokalla. Pesisliigaa pelattiin sittemmin 20 vuotta ja sen piirissä oli loppuvaiheessa jo 600 harrastajaa ohjaajat mukaan lukien. Loistovuonna 1979 myös naiset saavuttivat kultaa Jarmo Pölläsen johdolla. 1980 tuli miesten lisäksi mitalisadetta laajalti nuorissa ja B-tytöille Suomen mestaruus Ari Skytän johtamana.

Kahdeksankymmenluku käynnistyi miesten valtakunnallisen Itä-Lännän pelaamisella Hyvinkäällä. B-tyttöjen kultamenestys jatkui myös 1981 sekä 1982 ja naisille Skytän enkeleille, tämän seurauksena tuli kultaa 1983. Miehille tuli vielä hopeaa ja nuorten mitalin saalistus jatkui koko vuosikymmenen. Tahkon pesisvaikuttaja Aarre Peltonen nimettiin Pesäpalloliiton Kunnan jätkäksi. Vuosikymmenen lopulla Tahkon miehet saivat vielä pari mitalia ja 1990 luku tuotti miehelle viisi mitalia. A-pojat ottivat myös 1995-1997 Jari alamäen johdolla kolme perättäistä mestaruutta Tahkolle. Kultaa kaivettiin miehille ja pitkän odotuksen jälkeen sellainen lopulta tulikin 2007.

Valtakunnalliset Itä-Länsi tapahtumat ovat olleet Tahkon isännöiminä vuodesta 1965 alkaen kymmenen kertaa. Ensin yksittäisinä naisten otteluina ja sitten koko viikonlopun tapahtumina 1997, 2004, 2013 ja nyt 2015. Vuosi 2015 on Tahkolle miehissä 42. kausi superpesiksessä, joista Tahkon on ollut 41 kautta sarjassa yhtäjaksoisesti eli enemmän kuin miesten nykyisistä joukkueista yksikään. Tahko on kautta aikojen miesten maratontaulukossa toisella tilalla ja saanut miesten mitaleja 4 kultaa, 5 hopeaa ja 6 pronssia. Seuran saavuttamat kaikki pesäpallomitalit yhteensä ovat 47 kultaa 38 hopeaa 45 pronssia eli kaikkiaan 127 kpl. Pesäpallossa Tahko on ottanut paikkansa pesäpallon eteläisenä linnakkeena, Maakuntahenkeä ei etelässä liiemmin ole Kainuun ja Pohjanmaan tapaan, mutta kuitenkin Tahkosta on vuosikymmenien aikana tullut koko etelän oma joukkue. Vaikka elinympäristö monien lajien puristuksissa on aivan toinen, kuin maakunnissa on Tahko kuitenkin lajin suurimpia junioriseuroja, eli hyvin hoidettuna lajissa on kyllä imua. Kaudella 2014 Tahkon otteluja seurasi 30368 katsojaa eli keskiarvolla 1598 katsojaa/ottelu. Tahkon miesten katsojaennätys on vuodelta 1992 ottelusta Tahko-Sotkamo 7640 katsojaa. Katsojia kaikkiaan 1973-2014 kaikissa sarjavaiheissa on tahkon miesten koti- ja vierasotteluissa ollut yhteensä 1 274 907 eli ka. 1845 katsojaa/ottelu.

Tahkolaisena vuoden pelaaja arvostuksen ovat saaneet miehissä Antti Laurila, Asko Laine, Simo Eerikäinen ja Juha Korhonen, sekä naisissa Marita Karhunen. Tahkolaisina Itä-Länsi pelaajia ovat

miehissä olleet: Raimo Bragge, Mika Eerikäinen, Simo Eerikäinen, Jyrki Falin, Teemu Haataja, Olli Hartikainen, Esa Honkalehto, Marko Hovi, Sami Joukainen, Valtteri Ketonen, Pasi Kokkonen, Juhani Latikka, Oiva Latikka, Antti Laurila, Jari Laurila, Jari Levänen, Olli-Jussi Makkonen, Ilkka Musto, Pasi Niemelä, Juha Puhtimäki, Juha Pulliainen, Kimmo Pulliainen, Riku Rantanen, Timo Rantatorikka, Timo Rautiainen, Mikko Röppänen, Stig Tainio, Vesa Vainio, Lauri Vierimaa, Antti Vihtkari, Pertti Wirtanen, Jukka Yrjänen. Tahkolaiset naisten Itä-Länsi pelaajat puolestaan ovat: Pirjo Ahokas, Kaisu Eronen, Pirjo Haukkamaa, Ulla Hervalo (Koponen), Tarja Juslin, Marita Karhunen, Maarit Kuisma, Jenni Kulmala, Kirsi Kästämä, Merja Laine, Krista Laurila, Marja-Liisa Lehto, Sanna Musto, Irma Mäenpää, Mirkka Oinonen, Tuula Peltonen (Vilhu), Jaana Pulliainen (Majuri), Leena Rantatorikka, Merja Riikilä (Vainionpää), Leena Sarkola, Sari Sirola, Marjo Simola, Minna Vienola (Marjamäki, Pirkko Vihtkari, Paula Wirtanen (Kasurinen), Sanna Vuorinen, Kaija Väisänen.

Tahkon yhteiskunnallinen merkitys omalle paikkakunnalleen Hyvinkäälle vuosisadan aikana on ollut monin eri tavoin mitattuna todella suuri. Tehdyissä monissa gallupkyselyissä ”mistä tunnette Hyvinkään” vastukseksi miltei aina tulee: Tahkosta! Julkisuuarvoltaan Hyvinkäälle on Tahko ollut jo vuosikymmenien ajan kyselyjen kolmen tunnetuimman joukossa. Tahko on myös vuosikymmenien saatossa kasvattanut joukon urheiluvaikuttajia. Suomen liikunnan kentässä heitä ovat olleet ainakin: Helga Ristolainen, Uolevi Kemppainen, Risto Haapakoski, Mauri Oksanen, Esko Sarvikas, Tapani Yli-Saunamäki, Aulis Paski, Heikki Tuomala, Tarja Palonen, Esa Honkalehto, Jyrki Hämäläinen ja Ossi Savolainen. Pesäpalloliiton johtokunnassa heistä ovat vaikuttaneet Risto Haapakoski, Tarja Palonen, Jyrki Hämäläinen ja Ossi Savolainen, joka viimeksi mainittu on tämän vuoden alusta toiminut liiton puheenjohtajana.

Tämän historiallisen katsauksen juhlavuoteen Hyvinkään Tahkon satavuotisesta toiminnasta ovat koonneet Aarre Peltonen ja Timo-Ville Salonen.